

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความรู้และความตระหนักต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม
ที่เกิดจากครัวเรือนของแม่บ้านชุมชนบ้านเด่นสามัคคี
เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวธนพร เลื่อนประไพ

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสาน ตั้งสิกบุตร

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความรู้และความตระหนักต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากครัวเรือนของแม่บ้านชุมชนบ้านเด่นสามัคคี เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาความรู้และความตระหนักถึงวิธีการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากครัวเรือนของแม่บ้านในชุมชนบ้านเด่นสามัคคี (2) เพื่อศึกษาทางเลือกและแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากครัวเรือนของแม่บ้านในชุมชนบ้านเด่นสามัคคี

การศึกษานี้เป็นวิธีศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ แม่บ้านชุมชนบ้านเด่นสามัคคี ครัวเรือนละ 1 คน เป็นจำนวน 165 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สตรีในชุมชนบ้านเด่นสามัคคีประกอบอาชีพเป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้ประกอบอาชีพอื่นเป็นส่วนใหญ่ อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ขนาดของครัวเรือนเป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีสมาชิก 4-6 คน หรือน้อยกว่า

2. จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านในชุมชนบ้านเด่นสามัคคี มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากครัวเรือนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องของการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ซึ่งแม่บ้านมีความรู้ในระดับดีเป็นอันดับแรก มีความรู้ในเรื่องของสารเคมีในครัวเรือนเป็นอันดับสอง มีความรู้ในเรื่องของน้ำ และการกำจัดขยะมูลฝอย เรียงลงมาตามลำดับ แต่ในบางเรื่องที่ขาด

การประชาสัมพันธ์ เช่น เรื่องขยะจากเทคโนโลยี หรือวิธีสังเกตพลาสติกที่ผ่านกระบวนการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) นั้น แม่บ้านบางส่วนยังไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องดังกล่าว

3. จากการศึกษาในเรื่องความตระหนักต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากครัวเรือนนั้น แม่บ้านมีความตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งแม่บ้านเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ปัญหาพลังงานไฟฟ้าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงเป็นอันดับสอง ปัญหาขยะอันตราย และปัญหาน้ำ เรียงลงมาตามลำดับ เนื่องจากในชุมชนมีที่พักและอสังหาริมทรัพย์ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ก่อนเข้ากระบวนการขนส่งไปยังบ่อขยะ แม่บ้านจึงมีความตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย อีกทั้งให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี ในส่วนของเรื่องพลังงานไฟฟ้านั้นแม่บ้านจะตระหนักในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจมากที่สุด

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อการรับรู้และความตระหนักในเรื่องการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากครัวเรือนของแม่บ้านในชุมชนบ้านเด่นสามัคคี ซึ่งแม่บ้านส่วนใหญ่จะนำความรู้ที่ได้รับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง และครัวเรือนในด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและด้านที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายของตนเอง และครอบครัวเป็นหลัก แต่ความร่วมมือในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับชุมชนนั้นยังปรากฏน้อยมาก

จากผลการศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนได้ โดยให้ความสำคัญต่อการให้การศึกษารื่องสิ่งแวดล้อมแก่สตรีผู้ซึ่งมีหน้าที่เป็นแม่บ้าน แต่จะต้องกำหนดประเด็นปัญหาและสาเหตุให้เหมาะสมต่อการรับรู้และทำความเข้าใจ ต่อการจัดการกับปัญหาให้ชัดเจน อาจจะอาศัยสื่อต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่หลากหลายและมีลักษณะเฉพาะของผู้หญิง ในส่วนตัวของแม่บ้านเอง ควรเลือกซื้อสินค้าตามความจำเป็นแค่พอดีกับความต้องการของครัวเรือนเท่านั้น หากมีการปรับพฤติกรรมกรรมการบริโภคให้มีความพอดี จะช่วยให้การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมประสบความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง

Independent Study Title Knowledge and Awareness on the Household Environment Management of Housewives in Community of Ban Den Samakkhi, Chiang Mai Municipality, Chiang Mai Province

Author Miss Thanaporn Luanpraphai

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor Asst. Prof. Prasarn Tangsikabuth

ABSTARCT

A study of the knowledge and awareness on the household environment management of housewives in Community of Ban Den Samakkhi, Chiang Mai Municipality, Chiang Mai Province had 2 objectives :

- (1) To investigate their knowledge and awareness on the household environment management problems.
- (2) To investigate means and solutions in solving their household environment problems.

The survey research was used for this study. The sample was 165 housewives, each from a family in the community, using multi stage random sampling method. The research instruments consisted of a questionnaire and an informal observations form.

The research found that :

1. In general, the housewives answered the questionnaires were solely housewives with no other employment, age between 41-50 years, primary education level, size of families were small is 4-6 members or less.

2. Housewives in the community had sufficient knowledge on the household environment management especially energy saving. The knowledge was energy saving, household chemicals, water management and garbage waste management respectively. For the less public promotion such as technology waste, plastic recycle, some housewives had least knowledge on these matters.

3. For the awareness on the household environment management, they have fully awareness, especially garbage waste management and energy saving, hazardous waste, drinking and waste water respectively. Results were from the municipality's site of garbage draining located in the community effected housewives to give priority and cooperation in separating garbage and economic had forced them to save energy respectively.

Result from this study enable to provide concerned organizations establish a policy regarding household environment management. It is important to provide education on this matter to housewives, and concentrate on caused of problem as appropriate to their understanding enable to solve problems precisely, such as promotion by media on roles of women on the household environment management, which very complicated. For housewives, they suppose to consume home products only enough to their home requirement. Therefore, the adjustment of consumer habit to a proper level will provide a certain stage to solve the problems on the household environment management.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved